Lausunto
25.2.2026

Talousvaliokunta
TaV@eduskunta.fi

Lausuntopyyntö 12.2.2026 / kuuleminen 26.2.2026

Valtioneuvoston kirjelmä U 81/2025 vp

Medialiitto kiittää valiokuntaa kutsusta asiantuntijakuulemiseen. Kirjelmän aiheista media-alan mielenkiinto kohdistuu erityisesti digilainsäädännön yksinkertaistamispakettiin (digiomnibus) ja sen osana evästesääntelyyn esitettyihin uudistuksiin. Liitto esittää kirjallisena lausuntonaan asiassa seuraavaa:

- Liitto kannattaa valtioneuvoston kantaa. Kuten kirjelmässä todetaan, digialan lainsäädäntökokonaisutta on jatkossa tarkasteltava laajemmin ja pyrittävä vähentämään hallinnollista taakkaa komission nyt ehdottamaa omnibus-pakettia laajemmin. Samalla on kuitenkin tärkeää tehdä välttämättömät muutokset evästesääntelyyn jo omnibus-paketin yhteydessä, mitä valtioneuvostokin lähtökohtaisesti kannattaa. Tällä hetkellä voimassa olevat sähköisen viestinnän tietosuojadirektiivin säännöt ovat jääneet merkittävästi jälkeen teknisestä kehityksestä sekä kuluttajan odotuksista, ja niiden uudistaminen kiireellisesti on perusteltua.

- Komissio ehdottaa niin kutsuttua mediapoikkeusta uuteen keskitetyn suostumuksenhallintajärjestelmäänsä. Tämä on linjassa EU:n muiden mediapoliittisten toimenpiteiden kuten eurooppalaisen demokratiakilven, medianvapausasetuksen ja AgoraEU-rahoitusohjelmien kanssa. Kuten komissio on tiedostanut, on ehdottoman tärkeää ja käytännössä myös välttämätöntä, että mediapalveluiden tarjoajilla säilyy mahdollisuus pyytää suostumusta henkilötietojen käsittelyyn siitä huolimatta, että keskitetty suostumuksenhallintajärjestelmä otettaisiin käyttöön. Valtioneuvosto toteaa kirjelmässään, että joidenkin alojen, kuten median ja julkisen sektorin osalta voi olla tarpeen turvata liikkumavara osana tasapainoista sääntelykokonaisuutta. Median osalta tämä ehdottomasti on tarpeen.

- Kuten komissio toteaa, suostumuksen keskittäminen portinvartijoille veisi taloudellisen pohjan medialiiketoiminnalta ja journalismilta verkossa. Ottaen huomioon komission tavoitteen, oikeuden pyytää suostumusta tulee koskea sekä ensimmäisen että kolmannen osapuolen evästeitä, mikä jatkovalmistelussa tulee vielä selventää. Siirtyminen keskitettyyn suostumuksenhallintaan merkitsee nykyisen ohjelmallisen mainonnan ekosysteemin murtumista, mikä vaikeuttaa mediapalveluiden tarjoajien asemaa näiden hyväksi säädettävästä poikkeuksesta huolimattakin. Journalismin taloudellisen pohjan turvaaminen edellyttää siten, ettei poikkeus rajaudu ensimmäisen osapuolen evästeisiin. Toisin kuin komission pohjapaperissa, mediapoikkeuksen tulisi ulottua myös niin kutsuttuun 6 kuukauden sääntöön, joka kieltää uusimasta suostumuspyyntöä määräajan.

- Komission ehdotus siirtää henkilötietojen käsittelyyn liittyviä evästeitä koskevien säännöt yleiseen tietosuoja-asetukseen on kannatettavaa. Nykyisen vahvan suostumussidonnaisuuden sijaan evästeiden käsittelyyn tulisi jatkossa johdonmukaisemmin soveltaa myös yleisen tietosuoja-asetuksen käsittelyperustejärjestelmää sekä asetuksen yleisiä periaatteita kuten riskiperusteisuutta. Tilanteissa, joissa itse henkilötietoja käsitellään oikeutetun edun perusteella, olisi usein perusteltua valita oikeutettu etu perusteeksi myös samaan käsittelyyn liittyvien evästeiden osalta.

- Ehdotetun 88a artiklan kohdassa 4a säädettäisiin mahdollisuudesta kieltäytyä evästeistä yhdellä painalluksella tai vastaavalla yksinkertaisella tavalla. Tämä laajentaisi nykyisen säännön suostumuksen peruuttamisesta suostumuksesta kieltäytymiseen, ja ottaen huomioon 88b artiklan keskitetyn suostumuksenhallintajärjestelmän, koskisi jatkossa erityisesti mediapalveluita. Kohta vaatii selventämistä etenkin suhteessa niin sanottuihin suostu tai maksa -malleihin. Ottaen huomioon tavoitteen turvata medialiiketoiminnan ja journalismin taloudelliset edellytykset, kieltäytyminen ei voi yleisesti johtaa maksuttomaan pääsyyn sisältöön, eli suostu tai maksa -mallin tilanteessa kieltäytymisen merkitys jää triviaaliksi, koska se voi käytännössä johtaa vain sivulle, jossa tarjotaan maksumahdollisuutta.

- Medialiitto kannattaa komission ehdottamaa sääntelyä yleisömittauksen osalta. Mediayritysten on voitava suorittaa luotettavaa, suostumuksista riippumatonta yleisömittausta sekä itse että puolueettomien tutkimusorganisaatioiden avustuksella.

- Medialiitto katsoo, että sääntelyssä tulisi lisäksi vapauttaa toimituksselliset evästeet erillisestä suostumuksesta. Journalistisen tarjonnan kuratointi kuuluu nykyaikaisessa verkkomediassa toimituksen eikä käyttäjän itsensä tehtäväksi eikä erillisen suostumuksen edellyttäminen tältä osin ole perusteltua. Ellei tämä ole yleisen tietosuoja-asetuksen tasolla mahdollista, tulisi vähintäänkin varmistaa, että ehdotetun 88a artiklan 2 kohtaa tulkitaan siten, että toimituksellisista evästeistä voidaan säätää kansallisessa tietosuojalaissa. Tämän varmistaminen tulisi ottaa osaksi Suomen kantaa asiassa.

Medialiitto ry

Jukka Holmberg
toimitusjohtaja

Mikko Hoikka
toimialajohtaja

Medialiitto on media-alan ja graafisen teollisuuden yritysten edunvalvontajärjestö. Jäsenjärjestömme ovat Aikakausmedia, Graafinen Teollisuus, RadioMedia, Suomen Kustannusyhdistys ja Uutismedian liitto. Yhdessä edustamme noin 600:aa yritystä uutismedian, aikakausmedian, kirjojen ja oppimateriaalin kustantamisen sekä painamisen, radio- ja tv-toiminnan ja jakelun alueilla. Jäsenyritykset työllistävät Suomessa suoraan noin 20 000 henkilöä, ja liiton edustamien toimialojen yhteenlaskettu liikevaihto on noin 3,1 miljardia euroa.